

# KARTA PRZEDMIOTU

## I. OGÓLNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

### PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA IM. WITELONA W LEGNICY WYDZIAŁ NAUK SPOŁECZNYCH I HUMANISTYCZNYCH

|                                                        |                                                                                                                     |                                                           |           |            |              |           |                    |                   |
|--------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|-----------|------------|--------------|-----------|--------------------|-------------------|
| Kierunek studiów:                                      | Bezpieczeństwo wewnętrzne                                                                                           |                                                           |           |            |              |           |                    |                   |
| Specjalność:                                           | -----                                                                                                               |                                                           |           |            |              |           |                    |                   |
| Profil studiów:                                        | praktyczny                                                                                                          |                                                           |           |            |              |           |                    |                   |
| Forma studiów:                                         | stacjonarne / niestacjonarne                                                                                        |                                                           |           |            |              |           |                    |                   |
| Nazwa przedmiotu:                                      | Mniejszości narodowe i etniczne a bezpieczeństwo państwa                                                            |                                                           |           |            |              |           |                    |                   |
| Język wykładowy:                                       | polski                                                                                                              |                                                           |           |            |              |           |                    |                   |
| Kod przedmiotu kształcenia:                            | BW1P12                                                                                                              |                                                           |           |            |              |           |                    |                   |
| Poziom studiów (I lub II stopień)                      | I                                                                                                                   | Formy prowadzenia zajęć i liczba godzin w planie studiów: |           |            |              |           |                    |                   |
| Rok studiów:                                           | I                                                                                                                   |                                                           |           |            |              |           |                    |                   |
| Semestr:                                               | I                                                                                                                   | Wykład                                                    | Ćwiczenia | Seminarium | Laboratorium | Warsztaty | Zajęcia praktyczne | Praktyka zawodowa |
| Liczba punktów ECTS:                                   | 3                                                                                                                   | 16/10                                                     |           |            |              | 18/12     |                    |                   |
| Forma zaliczenia:                                      | Egzamin                                                                                                             |                                                           |           |            |              |           |                    |                   |
| Wymagania wstępne w zakresie wiedzy oraz umiejętności: | Podstawowa wiedza ze szkoły ponadgimnazjalnej z zakresu wiedzy o współczesnym świecie i najnowszej historii Polski. |                                                           |           |            |              |           |                    |                   |

## II. CELE KSZTAŁCENIA

### Cele kształcenia:

- Cel 1: Przekazanie studentom wiedzy, z zakresu historii i kultury mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce na przestrzeni wieków.  
 Cel 2: Zapoznanie studentów z problematyką etniczności, jej determinant i elementów konstytuujących oraz wskazanie potencjalnych zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa z nią związanych.  
 Cel 3: Ukształtowanie zobiektywizowanych postaw studentów wobec odmienności etnicznej i ich konsekwencji.

## III. PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ WRAZ Z ODNIESIENIEM DO EFEKTÓW KIERUNKOWYCH ORAZ METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW

| Efekt                | Student, który zaliczył przedmiot w zakresie:                                                                                                                                | Odniesienie do efektów kierunkowych | Metody weryfikacji                                                                                        |
|----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>wiedzy:</b>       |                                                                                                                                                                              |                                     |                                                                                                           |
| W01                  | Zna podstawy historii społecznej i politycznej Rzeczypospolitej Polskiej od XVI w. po współczesność.                                                                         | K_W04 K_W05                         | Ustny sprawdzian wiedzy                                                                                   |
| W02                  | Ma wiedzę na temat mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce, dostrzega ich rolę i miejsce w historii Polski, a także wpływ polityki etnicznej na bezpieczeństwo państwa. | K_W04 K_W05                         | Ustny sprawdzian wiedzy                                                                                   |
| W03                  | Zna podstawowe akty prawne regulujące zagadnienie funkcjonowania mniejszości narodowych i etnicznych we współczesnym społeczeństwie polskim.                                 | K_W04 K_W05                         | Ustny sprawdzian wiedzy                                                                                   |
| <b>umiejętności:</b> |                                                                                                                                                                              |                                     |                                                                                                           |
| U01                  | Potrafi posługiwać się podstawowymi terminami prawnymi z zakresu problematyki mniejszości narodowych i etnicznych.                                                           | K_U03, K_U06                        | Ustny sprawdzian wiedzy, pisemny test wiedzy, studenci w grupach przygotowują i przedstawiają prezentację |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                           |               |                                                                                                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| U02                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Dostrzega odmienności etniczne, kulturowe i religijne występujące w społeczeństwie i potrafi wskazać ich wpływ na bezpieczeństwo państwa. | K_U03, K_U06  | Ustny sprawdzian wiedzy, pisemny test wiedzy, studenci w grupach przygotowują i przedstawiają prezentację |
| U03                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Pracując indywidualnie lub w grupie opracowuje prace pisemne i ustne dotyczące wybranych grup mniejszościowych.                           | K_U03, K_U06  | studenci w grupach przygotowują i przedstawiają prezentację                                               |
| kompetencji społecznych:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                           |               |                                                                                                           |
| K01                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Potrafi uczestniczyć w przygotowaniu prac pisemnych i ustnych dotyczących tematyki mniejszości narodowych i etnicznych.                   | K_K01         | obserwacja                                                                                                |
| K02                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Właściwie określa priorytety służące realizacji indywidualnego lub zbiorowego zadania z zakresu tematyki mniejszości.                     | K_K01         | obserwacja                                                                                                |
| IV. TREŚCI KSZTAŁCENIA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                           |               |                                                                                                           |
| Treści kształcenia (tematyka zajęć, zaprezentowana z podziałem na poszczególne formy zajęć z określeniem liczby godzin potrzebnych na ich realizację)                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                           |               |                                                                                                           |
| Wykład:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                           |               |                                                                                                           |
| Kod                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Tematyka zajęć                                                                                                                            | Liczba godzin |                                                                                                           |
| W1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Zajęcia organizacyjne, wprowadzenie do problematyki przedmiotu.                                                                           | 1/0,5         |                                                                                                           |
| W2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Mniejszość narodowa a mniejszość etniczna – założenia definicyjne.                                                                        | 2/0,5         |                                                                                                           |
| W3                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Ochrona prawna mniejszości narodowych i etnicznych w polskim i międzynarodowym prawie.                                                    | 2/1           |                                                                                                           |
| W4                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Podziały etniczne w społeczeństwie I., II. i III Rzeczypospolitej.                                                                        | 2/2           |                                                                                                           |
| W5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Charakterystyka mniejszości narodowych i etnicznych współczesnej Polski                                                                   | 7/4           |                                                                                                           |
| W6                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | „Zagrożenie etniczne” bezpieczeństwa państwa polskiego – ujęcie retrospektywne i współczesne.                                             | 1/1           |                                                                                                           |
| W7                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Mniejszości narodowe i etniczne w wojsku polskim.                                                                                         | 1/1           |                                                                                                           |
| Warsztaty:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                           |               |                                                                                                           |
| Kod                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Tematyka zajęć                                                                                                                            | Liczba godzin |                                                                                                           |
| WT1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Zajęcia organizacyjne, wprowadzenie do problematyki przedmiotu.                                                                           | 2/1           |                                                                                                           |
| WT2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Kwerenda źródłowa – eksplanacja technik i metod badawczych                                                                                | 2/1           |                                                                                                           |
| WT3                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Problematyka etniczna we współczesnym dyskursie medialnym.                                                                                | 2/1           |                                                                                                           |
| WT4                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Konflikty etniczne w historii najnowszej Europy.                                                                                          | 4/2           |                                                                                                           |
| WT5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Ochrona prawna mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce – rozwiązania szczegółowe.                                                    | 2/1           |                                                                                                           |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Charakterystyka wybranych mniejszości – studenci prezentują odmienności etniczne w społeczeństwie polskim na płaszczyźnie lokalnej.       | 5/5           |                                                                                                           |
| WT7                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Mniejszości narodowe – bogactwo, czy problem? Podsumowanie zajęć.                                                                         | 1/1           |                                                                                                           |
| V. METODY KSZTAŁCENIA, NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                           |               |                                                                                                           |
| 1. Metody kształcenia: <b>wykład informacyjny (konwencjonalny), wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, opis, metoda problemowa, sytuacyjna, ćwiczeniowa oparta na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy, studium przypadku, dyskusja,</b><br>2. Narzędzia (środki) dydaktyczne: <b>prezentacje multimedialne, dokumenty, mapy, Internet</b> |                                                                                                                                           |               |                                                                                                           |
| VI. FORMA I KRYTERIA ZALICZENIA PRZEDMIOTU                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                           |               |                                                                                                           |

**Forma zaliczenia przedmiotu. Kryteria oceny formującej:****1. Wykład – egzamin ustny – kryteria oceny:**

- posiada podstawowe informacje na temat mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce - ocena dostateczna,
- posiada podstawowe informacje na temat mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce, a także najważniejsze polskie akty prawne związane z etnicznością - ocena dostateczna plus,
- ma rozbudowaną wiedzę na temat mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce, zna polskie i międzynarodowe prawodawstwo związane z etnicznością - ocena dobra,
- zna historię, strukturę i miejsca zamieszkania mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce, potrafi wskazać stosowne akty prawa krajowego i międzynarodowego z zakresu mniejszości, umie dostrzec pozytywne i negatywne aspekty fragmentaryzacji etnicznej państwa - ocena dobra plus,
- zna historię, strukturę i miejsca zamieszkania mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce ma rozbudowaną wiedzę teoretyczną z zakresu prawodawstwa dotyczącego mniejszości, którą potrafi wykorzystać w sposób praktyczny wskazując determinanty warunkujące zapewnienie bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego państwa - ocena bardzo dobra.

**2a. Warsztaty - Przygotowanie prezentacji – kryteria oceny:**

- **3,0 (dostateczny)** – przygotowanie i prezentacja na forum prezentacji,
- **3,5 (dostateczny plus)** – przygotowanie i prezentacja na forum prezentacji oraz znajomość literatury źródłowej,
- **4,0 (dobry)** – przygotowanie i prezentacja na forum prezentacji oraz znajomość literatury źródłowej, umiejętność analizy i syntezy treści źródłowych,
- **4,5 (dobry plus)** – przygotowanie i prezentacja na forum prezentacji oraz znajomość literatury źródłowej, umiejętność analizy i syntezy treści źródłowych, poprawność wnioskowania,
- **5,0 (bardzo dobry)** – przygotowanie i prezentacja na forum prezentacji oraz znajomość literatury źródłowej, umiejętność analizy i syntezy treści źródłowych, poprawność wnioskowania, pomysłowość proponowanych rozwiązań.

**2b. Warsztaty - Test wiedzy – kryteria oceny:**

- 51% - 60% - ocena dostateczna,
- 61% - 70% - ocena dostateczna plus,
- 71% - 80% - ocena dobra,
- 81% - 90% - ocena dobra plus,
- 91% - 100% - ocena bardzo dobra.

**3. Obserwacja i ocena postaw studenta wynikających z:**

- realizacji zadań przygotowanych w ramach warsztatów,
- zaangażowania w pracę grupy,
- zachowań i aktywności w trakcie wykładów i warsztatów,
- prowadzenia merytorycznej dyskusji,
- potrzeby ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego.

**Kryteria oceny podsumowującej:**

- średnia ocen formujących

Koordynator przedmiotu:

**VII. BILANS PUNKTÓW ECTS - NAKŁAD PRACY STUDENTA**

| Kategoria                                                                                                                                                  | Obciążenie studenta |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| <b>Liczba godzin realizowanych przy bezpośrednim udziale nauczyciela (godziny kontaktowe)</b>                                                              | <b>34/22</b>        |
| Udział w wykładach                                                                                                                                         | 16/10               |
| Udział w warsztatach                                                                                                                                       | 18/12               |
| <b>Samodzielna praca studenta (godziny niekontaktowe)</b>                                                                                                  | <b>118/132</b>      |
| Przygotowanie do warsztatów                                                                                                                                | 6/9                 |
| Przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego                                                                                                                  | 8/12                |
| Kwerenda internetowa                                                                                                                                       | 6/6                 |
| Opracowanie prezentacji multimedialnej                                                                                                                     | 4/4                 |
| Przygotowanie do egzaminu                                                                                                                                  | 13/18               |
| Inne (jakie?) Analiza przekazów medialnych nt. mniejszości narodowych i etnicznych konfliktów o podłożu etnicznym, a także synteza literatury przedmiotu . | 4/4                 |
| <b>Łączna liczba godzin</b>                                                                                                                                | <b>75</b>           |
| <b>Punkty ECTS za przedmiot</b>                                                                                                                            | <b>3</b>            |

**VIII. LITERATURA PRZEDMIOTU**

**Literatura podstawowa:**

1. Budyta – Budzyńska M., *Mniejszości narodowe – bogactwo czy problem? Instytucjonalizacja mniejszości narodowych w Polsce w latach 1989 – 2002*, Warszawa: 2003.
2. Chałupczak H., Browarek T., *Mniejszości narodowe w Polsce w latach 1918 – 1995*, Lublin 2000
3. *Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce w świetle Narodowego Spisu Powszechnego Ludności z 2011*, Warszawa 2015
4. Janusz G., *Ochrona praw mniejszości narodowych w Europie*, Lublin 2011.

**Literatura uzupełniająca:**

1. Szczepański A., *Mniejszość żydowska w Legnicy w latach 1945 – 1968*, „Szkice Legnickie” 2007, t. 28
2. Szczepański A., *Wyjazdy etnicznych i autochtonicznych przedstawicieli mniejszości niemieckiej z terenu Polski po II wojnie światowej*, [w.] Kulesza M. (red.), *Geografia historyczna jako determinanta rozwoju nauk humanistycznych*, Legnica – Łódź: 2009.
3. Szczepański A., *Aktywność społeczno – polityczna mniejszości niemieckiej na Śląsku Opolskim po 1989 r.*, Toruń 2013.
4. Szczepański A., *Bezpieczeństwo mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem społeczności romskiej (cygańskiej)*, „Zeszyty Naukowe PWSZ im. Witelona w Legnicy” 2019, t. 32(3)/2019.
5. Szczepański A., *Działalność Centrum Dokumentacji Romskiej jako forma zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mniejszości romskiej (cygańskiej) w Legnicy*, „Zeszyty Naukowe PWSZ im. Witelona w Legnicy” 2019, t. 32(4)/2019.
6. *Kto siedzi na miedzi(-y)?*, J. Starzyński (red.), Legnica 2013.
7. *Mniejszości narodowe w Polsce*, Z. Kurcz (red.), Wrocław 1997

Sporządził:

dr Andrzej Szczepański